

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CXV. De Excommunicationibus reservatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

Author habeatur pro Catholico, aut legatur sola Epistola, vel Concio haeretica, 16. Quid si liber ex professo non tractet de religione, contineat tamen aliquas haereses. 17. An haec excommunicata uti & ipsa Bulla Coena recepta sit in Germania. 18. Quid si quis ex causa, vel affectata ignorantia ignoret librum esse haeticum. 19. Aut legatur parum, vel solum praemium, aut alius prelegat. 20. Aut librum exiguo tempore retineat vel alteri vendat. 21. Quid circa libros prima & secunda classis. 22. An Episcopi ab haereticis possint absolvere, & dare licentiam legendi libros haeticos. 23. Quid si Papa adiri non possit, possit autem scribi Romam. 24. Quid hic possint Praelati Regulares circa suos, & saeculares. 25. A quo libri prohibiti expurgari debeant? 26. Quid circa reservata per Bullam Coena?

Quemadmodum variae sunt causae, ob quas incurritur excommunicatio, ita & variae sunt excommunicationes, aliae enim sunt reservatae, aliae non reservatae, reservatae dicuntur, quarum absolutionem Superior (nempe Papa, Episcopus vel Praelatus Excommunicationem ferens) sibi reservavit: unde ab his nemo potest absolvere, nisi ipsemet ille Praelatus, aut illius Superior, vel qui commissionem absolvendi ab eisdem accepit. Non reservatae e contra sunt, quarum absolutionem sibi Superior non retinuit, unde ab his quilibet Confessarius approbatus absolvere potest, ut dicam infra *Cas. 116. n. 15. & seq.* inter reservatas vero sunt aliae reservatae Episcopis, aliae S. Pontifici, de plerisque egi sparsim suis locis: de Religioso dimittente habitum & de Clausura Monasterii, *Casu 64. num. 4. & 16.* De simonia *Casu 66. num. 35.* De poenis duellantium *Cas. 35. num.*

num. 11. De reservatis Ordinario & in specie Archi-Episcopo Colonienſi; *Item* de reservatis Papæ Casu 99. à num. 12. Pauca hic sunt addenda. De percussione Clericorum. De hæresi, lectione, retentione, impressione &c. librorum hæreticorum. De reservatis per Bullam Cœnæ, & horum absolutione.

QUÆR. I. Quid in specie circa percussionem I. Clericorum.

R. C. si quis suadente 27. caus. 17. q. 4. ex Concilio Lateranen. referuntur hæc formalia: *Si quis suadente diabolo in Clericum vel Monachum manus violentas injecerit, anathematis vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum præsumat ipsum absol- vere, nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat.*

Dicitur 1. *Si quis*, per quam voculam intel- liguntur omnes baptizati cujuscunque sexûs & conditionis, etiam impuberes peccati mortalis capaces, viri & scœminæ, Ecclesiastici & Laici, etiam ipse percussus, si nempe Clericus ex iracun- dia, desperatione, aut tœdio seipsum graviter percutiat, mutilet, aliamve injuriam graviter Charitati sibi debitæ adversantem sibi inferat; quia verum est, eum manus violentas injecisse in Clericum cum injuria status Clericalis.

Dicitur 2. *Si quis Clericum vel Monachum*, 2. nomine Clerici venit omnis primâ tonsurâ initia- tus, dummodo alicui Ecclesiæ deserviat, & ha- bitum Clericalem gestet, quamvis sit excommu- nicatus, suspensus, verbaliter, & non realiter degradatus, aut etiam sit conjugatus cum unica virgine. c. unico de Cler. conjug. in 6. Nomine Monachi intelliguntur omnes Religiosi utriusque sexûs etiam conversi & Novitii, imò etiam Tertia- rii

rii & Eremitæ, si sub certâ Regulâ & Superiore vivant; quia favores sunt ampliandi. *Suar. Avil.* & Theologi communiter.

3. Dicitur 3. *Suadente diabolo*, hoc est, injustè & illicitè, unde excusantur.

1. Qui non ex odio & malitiâ Clericum percutiunt, sed ex joco, levitate, ignorantia, aut ex justa causa v. g. ad se & sua defendenda, servato tamen moderamine inculpatæ tutelæ.

2. Qui id faciunt correctionis causâ, etiam si aliqua ira accedat, dummodo non excedatur in modo, sic Prælati & Præceptor Ecclesiasticus in majoribus constitutus potest castigare Clericum peccantem etiam in majoribus constitutum. Prælati potest id per se vel Clericum aut Monachum, non autem per Laicum sæcularem, *c. Universitatis 24. de sent. excomm.* nisi aliter corrigi, capi, vel incarcerari non possit, aut consuetudo habeat, ut id fiat per Laicum, *c. ut fama 35. V. Laici eodem*; quod probabiliter etiam extenditur ad patrem; quamvis *Malin. Laym. c. 5. n. 9.* probabilius teneant oppositum, eò quòd jura tantùm permittant patri castigare filium in minoribus constitutum.

4. 3. Socius percutiens socium ejusdem Ecclesiæ, cui ambo deterviunt tanquam acolythi, ostiarii &c. non incurrit excommunicationem, quia ob assiduam conversationem facilè fit, ut se invicem percutiant. *cap. ex tenore 10. de sent. excomm. Gl. lin. ibidem Abbas Pirrh. lib. 5. n. 68.* quod tamen alii sic intelligunt, ut socius percutiens socium, excommunicationem quidem incurrat, sed probatione non sit necessariò metuendus ad sedem Apostolicam, sed absolvi possit à suo Prælato Regulari, vel Clericus sæcularis à suo Episcopo.

4. Ab Excommunicatione excusatur, qui percutit Clericum turpiter agentem: vel etiam solum turpia oscula, tactus vel amplexus tractantem, cum matre, filiâ, sorore, vel uxore percipientis, modò percussio fiat in continenti, & non ex intervallo, tunc enim, quamvis percutiens peccet, percussio tamen non censetur esse facta suadente diabolo sed ex vehementi passione ob justum dolorem. *Suar. Pyrrh. num. 70. idque Schmaltzgr. l. 5. decret. l. 39. num 239. dicit esse verum, etiam si quis studio expectet turpiter agentem, ut percutiat, dummodo absit dolus, & num. 232. id meritò extendit ad omnem percussionem factam ex passione animo non plenè advertente, ut, si Clericus in lusu percutiat socium, quia pœnalia strictè accipienda sunt.*

Dicitur 5. *Violentas manus injecerit*, per quas particulas primò intelligitur omne opus externum, graviter injuriosum, aut quamvis secundum se sit quidem leve, attamen notabiliter contra Reverentiam Statui Clericali vel Religioso debitam, ut lapillis, aquâ, luto &c. conspergere, violenter arripere frænum equi, cui Clericus, vel Monachus insidet, persequi Clericum fugientem, ita ut in foveam vel fluvium incidat; eum detinere in custodiâ, ense, fuste vel aliter percutere, vulnerare, occidere etiam veneno, baculum, pileum, vestem &c. ei per vim eripere; secus est, si quis sine vi occultè crumenam abscindat, vestes in lecto jacentis auferat. *Laym. l. c. Eng. à n. 135. vestibus Clerici clam chartas pictas vel aliquid probrosi assuat, ut à populo rideatur &c. Aliud est, si per vim aliquam vel contumeliam realem id fiat, aliàs non potest venire sub violentâ injectione manuum.*

2. Ex-

7. 2. Excommunicationem incurrit, qui Clericum etiam volentem graviter percutit. Ratio est, quia hæc pœna est statuta non tam in favorem privati Clerici, quàm in favorem totius Ordinis Clericalis, cui favori privatus renuntiare non potest: propter eandem causam etiam excommunicationem incurrit Clericus seipsum ex irâ vel tædio vitæ graviter percutiens aut vulnerans, ut supra dixi n. 1. *Molin. Suar. d. 22. §. 1. num. 29. de Cens.*

3. Eandem incurrunt mandantes, consulentes, cooperantes, percussorem suo nomine factam ratihabentes, non impediens, si ex iustitiâ vel officio erant impedire obligati, ut Reges, Judices, Tutores, Patres, heri &c: Colligitur ex c. *quanta 47. de sentent. excomm. DD. cit.* An verò, si mandans (idem est de dante Consilium) mandatum revocaverit, sed revocatio mandatario ante effectum patratum non innovaverit, & effectus scilicet percussio ex tali mandato adhuc secuta fuerit, an inquam talis mandans adhuc incurrat excommunicationem, controvertitur inter A. A. *Innocent. III. Hurtat. & Krimmer* dicunt non incurrere, quia non est in actuali contumaciâ, dum Censuram incurrere debet. Censura autem non incurritur sine actuali contumaciâ. Verùm *Bosco. Dicast. à Dript. Delbene* & alii multi apud *La Croix l. 7. n. 54. 61. & 303.* docent talem adhuc incurrere excommunicationem, etiamsi ob revocationem sui mandati & dolorem de illo, tunc fortè esset in statu gratiæ: quia ajunt sufficere, quod commissâ sit culpa, et vi cujus sequitur talis effectus, & ratione cuius mandans est vera causa moralis percussoris. Ad rationem de contumaciâ respondent, ad incurrendam

dam excommunicationem hinc sufficere inobedientiam & contumaciam illam, quæ continetur in ipso opere mandati, quod jus prohibet sub excommunicatione latæ sententiæ, si percussio sequatur. Aliud tamen esset, si revocatio mandatariorum innotuisset, vel mandans ante executionem mortuus esset. Quandonam autem percussio sit publica, & percussus ideo vitandus, dixi *cas. preced. à num. 3.*

QUÆR. II. Quis à percussione Clerici possit absolvere? 8.

8. Quamvis hæc excommunicatio sit Papæ reservata, ideòque ipse solus, vel ejus Legatus ab eâ regulariter absolvere possit, attamen in seq. Casibus etiam potest Episcopus.

1. Quando percussio non est enormis, *cap. pervenit 17. de sent. excom.* percussio autem enormis dicitur, quæ notabile vulnus, vel notabilem corporis maculam affert, aut quâ multi capilli extrahuntur, copiosus, & immodicus sanguis effunditur, vel percutitur persona in dignitate constituta, etiam tantum alapâ, velut Episcopus, Abbas &c. percussio verò non censetur enormis, si fiat pugno, palmâ, lapide non relincente vestigiis, quamvis aliquæ guttæ sanguinis è naribus effluant. *Mol. Dian. p. 9. l. 4. resol. 19.*

2. Ab Episcopo absolvi possunt omnes habentes justum impedimentum, quominus ad Papam vel ejus Legatum accedere possint, *Pyrrh. n. 82.* Item, qui non sunt sui juris, ut filii-familias, servi, Moniales &c. *c. mulieres 6. de sent. excom.* & quidem si impedimentum accedendi Papam sit perpetuum, simpliciter absolvunt.

R

vun-

R. D. Janjen Theol. Moral. Tom. IV.

vuntur ab Episcopo, præstitâ cautione de parendo mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo parti læsæ; & quidem parti læsæ debet satisfieri actu, vel si pro tunc non possit, debet saltem præstari cautio fide iussoria vel pignoratitia: Si verò impedimentum sit temporale, debet insuper ab omnibus, exceptis pueris, iuramentum exigere, quod absolutus, quamprimum potuerit, se velit sistere Sedi Apostolicæ, ut ejus mandatum de satisfaciendo Ecclesiæ suscipiat; quod si neglexerit cessante impedimento se præsentare, vel parti læsæ satisfacere, in censuram re incidet ipso jure, c. 11. 13. 58. de sent. excom.

10. 3. Possunt absolvere Episcopi, quando percussio est occulta, nec ad forum externum deducta, ad quod censetur deduci, si coram legitimo Superiore denuntietur, & citetur percussor *Regin. Pyrrh. n. 40.* quando nam autem percussio sit publica & percutiens ideo vitandus, dicitur *cas. preced. à n. 3.*

11. 4. Prælati exempti, & participantes cum Mendicantibus in hac parte ferè eandem habent potestatem cum Episcopo, ità ut suos Religiosos (idem est de Monialibus) se invicem percipientes absolvere possint, si percussio non sit enormis, solent tamen Superiores Ordinum in Germaniâ, aliisque partibus multùm Româ distantibus, impetrare privilegio specialia suos etiam ab enormi percussione absolvendi, *Castropalao Eng. n. 149.* imò Religiosos participantes cum Mendicantibus de facto habere privilegium absolvendi ab omnibus Casibus, & Censuris extra Bullam Cœnæ reservatis, per consequens etiam à simoniâ, & percussione Clerici, non tantùm respectu suorum Religiosorum, sed etiam

am respectu Sæcularium, præstitâ tamen præviè satisfactione parti læsæ, docet *Spor. in Theolog. Sacram. p. 3. c. 6. à n. 740. Schmalzgr. n. 256. Bordonus de privil. cler. c. 21. à num. 327. & alii citandi casu seq. num. 18. & Ordinem Præmonstratensem communicare cum Mendicantibus, dixi cas. 71. n. 5.*

5. Si Religiosus percusserit Religiosum alteri 12. Prælato subditum, debet absolvi à suo Prælato, consentiente Prælato percussi, & utriusque consensu satisfactio imponi. *c. cum illorum 32. de sent. excomm.* Econtra si Religiosus percutiat Clericum sæcularem, debet absolvi ab Episcopo, cum consensu tamen Abbatis, si hic sit exemptus; quòd si Prælatus consentire nolit, præsumitur consensus Ordinis, in illo saltem casu, quo ipse Prælatus non habet potestatem absolvendi. *Cabassutius in Jure Can. l. 5. c. 1. num. 9.* Reliqua, quæ ad absolutionem à Censurâ faciunt, dabo *cas. seq.*

QUÆR. III. Quid circa Excommunicationem 13. propter hæresin?

1. Prima Excommunicatio Bullæ Cœnæ est in hæreticos, eorúmque fautores, defensores & receptores, ut autem hæc Excommunicatio incurratur, requiritur 1. ut hæresis non sit purè materialis, sed formalis cum pertinaciâ, ut explicavi *cas. 14. à n. 13.*

2. Ut exteriùs manifestetur, nam cogitationes purè internas non punit Ecclesia, & quidem actio manifestativa debet esse mortaliter mala, & fieri animo asserendi, vel profitendi hæresin; quapropter excommunicatus non est, qui ex bono motivo ad habendum consilium vel instructionem, hæresin internam aperit: qui

R 2

ideo

ideo non genua flectit, caput non denudat, quia internè neget Christum esse in Eucharistia præsentem, si hoc faciat in istiusmodi circumstantiis, vi quarum à videntibus iudicatur esse hæreticus, censetur externè profiteri hæresin, ideòque incurrit dictam Excommunicationem; secus, si alteri justæ excusationi, v. g. distractioni adscribi possit. *Azor l. 8. c. 10. q. ult. Sanch. l. 2. Mrral. c. 8. n. 7. § 17. Idem Sanch. c. 10. n. 9.* dicit, receptatores, auxiliares, defensores Excommunicationem tunc tantum incurere, quando hæreticus ob præstitum sibi auxilium vel favorem reverà manus iudicis effugit, aut hæresin latius spargit, ejusmodi enim leges pœnales intelligendæ sunt *secuto effectu.*

14. QUÆR. IV. Quid circa Libros hæreticos?
R. Excommunicatio in hæreticos etiam extenditur ad eos, qui sine Autoritate Apostolicâ eorum libros hæresin continentes, vel de Religione tractantes scienter legunt, etsi legant ex intentione refutandi. & sine periculo perverbis, qui eos retinent, quomodolibet defendunt, imprimunt, hoc est, proximè concurrunt ad impressionem, ponendo typum, humectando chartam, subministrando sumptus &c. Ad hanc autem Excommunicationem incurrendam requiruntur 4. conditiones.

15. I. Debet Liber esse scriptus ab Hæretico, et si non sit impressus, quare non incurritur Excommunicatio, si legatur Liber scriptus à Catholico, vel ab eo, qui publicè habetur pro Catholico, quamvis textus scriptoris hæretici verbum habeat insertos, aut ipse liber etiam hæresin contineat, vel legatur animo dilcendi

hæresin, etsi tunc peccetur mortaliter. *Nav. Sanchez. c. 10. num. 23. Spor. t. 2. c. 3. n. 3.* Ubi id extendunt ad legentem Epistolam in causa Religionis scriptam ab hæretico, vel Concionem separatim editam, quia hæc propriè & usitatè non veniunt nomine libri, verba autem legis pœnalis strictè interpretanda sunt; sed probabiliùs est, quòd legens ejusmodi Concionem vel Epistolam etiam separatim editam excommunicationem incurrat. Ratio est, quòd hæc videatur esse intentio legis prohibentis, nam si ejusmodi Epistola aut Concio esset inserta libro hæretico, tunc unam vel alteram paginam legens juxta omnes excommunicationem incurrit, & Ecclesia prohibens librum hæreticum videtur prohibere omne scriptum aptum constituere librum, & hic ponitur liber velut species principalis pro genere, & ejusmodi scriptum separatim verè ad libros reducitur; accedit, quòd sic libri hæretici dissolvi & per sphos separatos ex toto legi & lex tam salutaris facilè eludi posset. *Pig. conf. 197.*

2. *Requiritur, ut liber vel hæresin contineat, 16. vel ex professo de Religione tractet*, videlicet explicando Scripturam, vel Casus Conscientiæ de Sacramentis, Statu Clericorum & Monachorum, de Dei & Sanctorum cultu & similibus disputando. Unde deducitur 1. Hac prohibitione non comprehendi libros infidelium, videlicet: Turcarum, Judæorum & quorumlibet non baptizatorum, quia non sunt libri hæretici. 2. Non comprehendi libros hæreticorum historicos, poëticos, medicos & similes de Religione ex professo non tractantes, nec hæresin continentés; si tamen vel unam hæresin etiam obiter contineant, totus liber est prohibitus, usque dum per inqui-

si-

fitores fuerit purgatus, quia tenor Bullæ prohibet omnes libros hæreticorum disjunctivè, si vel de Religione tractent, vel hæresin contineant, ergo ad incurrendam excommunicationem sufficit unam partem verificari. *Laym. l. 2. t. 1. c. 15. num. 4. Pyrrh. l. 5. t. 7. num. 20. Engel ibidem num. 9.* dicunt in partibus nostris Septentrionalibus, ubi non habentur inquisitores Fidei, Bullam non esse in tanto rigore receptam, sed libros hæreticorum Historicos, Mathematicos & similes de Religione ex professo non tractantes, etsi hic & nunc hæresin aut calumnias in Clerum vel Ecclesiam insertas habeant, ut Geographia Mûnsteri opera Erasmi Roterodami, exceptis quibusdam ejus colloquiis, sine expurgatione legi posse, nisi sub schemate historico vel simili, præcipuum eorum institutum esset, Ecclesiam convellere, Statum Ecclesiasticum calumniari, veluti Sleidanus, Aventinus, aliqua opera Mûnsteri & hi utique sub excommunicatione manent prohibiti.

17. In multis Germaniæ Provinciis ipsam Bullam Cænæ non esse usu receptam, ideoque nec obligare testatur *Becanus 2. 2. c. 15. q. 2. num. 6. March. in tribun. tom. 2. tr. 4. q. 8.* Ratio esse potest primò, quòd Bulla Cænæ in multis locis Germaniæ non sit publicata, debere autem Bullas, præsertim circa Censuras, ut obligent, per Ordinarios publicari in partibus, patet ex *c. cum infirmitas 13. de pœnit. & remiss. 2.* Legi Pontificiæ obediendum quidem est, attamen contra eam etiam admitti causas, vel consuetudines rationabiles, constat ex toto titulo de consuetudine, & quamvis sit irrationabile, ut crimina in Bulla Cænæ damnata licitè & impunè committantur, tamen non est irrationabile, ut in locis longè

Româ dissitis ista crimina ob difficilem accessum ad Papam non sint reservata, ideoque quoad hoc in his partibus, potest esse consuetudo rationabilis, quamdiu Papa non contradicit. *V. Engel l. 1. decret. de consuet. § l. 5. tit. 39. à nu. 122.*

3. Requiritur, ut ejusmodi libri legantur, retineantur, imprimantur, & defendantur *scienter*, nam ignorans librum esse hæreticum, etiam crassâ aut quodammodo affectatâ ignorantia, modo non sit cum ingenti temeritate conjuncta, ut si esset fama publica de prohibitione libri, & tamen quis credere aut inquirere nollet, excommunicationem non incurrit. *Tamb. Pyrrh. Krimer l. 5. num. 728. Vide quæ dixi Casu CXIII. num. 9.*

4. Legi debet materia notabilis & sufficiens ad mortale, & quamvis *Sancti. Rodrig.* aliique dicant non sufficere integram paginam majoris voluminis, attendendam tamen puto materiam, nam si liber frequentes contineat hæreses, etiam aliquot lineas legere erit mortale, ut habet communior cum *March. & Sporer num. 28.* quia tunc est majus periculum perversionis; si tamen non ita frequentes habeat hæreses, aut legatur materia indifferens, locum habet sententia *Sanchez.* De cætero non tantum prohibetur ipse liber, sed & præmium aut Epistola ad lectorem, si in sufficiente quantitate legantur, idque tenet, sive per te legas, sive per alium tibi prælegi facias, quia tunc lectio fit nomine tuo. Aliud est, si te non inducente alius legat, & tu nudè auscultes. *La Croix cum multis hic num. 342.* Deinde sicut in legente requiritur materia notabilis, sic & in retinente tempus notabile, non enim statim peccat mor-

taliter, qui per unum alterumve diem detinet cum animo tradendi inquisitoribus, sed si tamdiu, ut moraliter censeatur non habere animum tradendi; nec refert, sive per se, sive per alium detineat, Dixi: animo tradendi inquisitoribus, uti præcepit Julius III. & Pius IV. ubi tamen non viget inquisitio, satis est, si comburatur, imò si quis habeat libros hæreticos ex hæreditate, *Florent. de Cocq. in princip. Theol. l. 4. c. 4. S. 3.* dicit eos posse vendi Bibliopolæ hæretico, vel mutare erga libros Catholicos ad evitandum grave damnum; item dicit *Less. in auct. cas. 21.*

21. QUÆR. V. Quid circa indicem librorum prohibitorum.

R. Ut Fideles scirent, quos libros vitare debeant, Ecclesia confici jussit indicem librorum prohibitorum, eumque divisit in duas partes, in prima ponuntur omnes libri hæreticorum, qui vel hæresin continent, vel tractant de Religione, hi omnes prohibentur sub excommunicatione in Bullâ Cœnæ reservatâ, huc reducuntur omnes libri hæresiarum, quamvis nec de Religione agant, nec hæresin contineant, at tamen tunc non prohibentur sub excommunicatione reservatâ. Ad secundam classem reducuntur, & prohibentur sub excommunicatione non reservatâ omnes libri Astrologiæ judiciaræ, seu divinationes de futuris contingentibus, libri tractantes ex professo obscœna, magica &c. Item regulâ quartâ indicis, etiam prohibentur legi S. Biblia vulgari idiomate, sinè Episcopi vel inquisitoris licentia; sed prohibitionem secundæ classis in Germania non esse receptam testatur *Laym. supra num. 8.* quia à majori parte non observatur, & non est, qui observantiam urgeat.

QUÆR.

QUÆR. VI. Quis possit absolvere ab hæ- 22.
resi, & dare licentiam legendi libros hæreti-
cos?

R. 1. In his partibus ab hæresi aliisque casibus
sive in, sive extra Bullam Cœnæ S. Pontifici refer-
vatis absolvere, & licentiam libros hæreticos le-
gendi, retinendi, & prohibitos corrigendi &c.
dare possunt Episcopi & Nuntii Apostolici, &
quamvis hæc potestas Episcopis à Trid. concessa
loquatur tantum de delictis occultis, ad forum
contentiosum non deductis, & insuper hæc facul-
tas probabilius videatur revocata per Bullam Cœ-
næ, uti nunc docet communis cum *Suar Garcias*
Barbosa Leuren. l. 5. q. 200. testanturque sic de-
clarasse Gregorium XIII. & Clem. VIII., tamen
in Germania, ubi est multitudo hæreticorum, &
difficilis ad Papam accessus, casus Papales proba-
biliter fiunt Episcopales, ita ut Episcopi ab hæresi
occultâ & publicâ pro foro in- & externo quâ dele-
gati Sedis Apostolicæ, abjuratâ prius hæresi, &
injunctâ pœnitentiâ, per se, & delegatos suos ab-
solvere possint. *Nav. Sylv. Covarr. Felin. Laym.*
Pyrrh. l. 5. tit. 7. num. 42. Schmaltzgr. ibidem
num. 372. quod si præsens sit Legatus Apostolicus,
probabiliter hic adeundus erit, quamvis & tunc
adiri posse Episcopum probabiliter censet *Laym. l.*
1. t. 5. p. 2. c. 6. num. 6. Hoc certum est,
Episcopos non posse absolvere hæresiarchas,
seu novæ hæresis authores, neque relapsos in
hæresin, nequidem in foro conscientiæ. *Pyrrh.*
loc. cit.

2. Si Papa vel ejus Legatus adiri non pos- 23.
sit personaliter, possit autem scribi Romam pro
absolutione saltem per Confessarium vel alium,

R 5

non

non posse tunc absolvere Episcopum, docet Bonnac. & La Croix l. 7. num. 143. ubi testatur sic habere praxin, sed oppositum probabilius docent Sanch. Palao, Dicast. Schmaltzgr. Reiffenst. n. 393. Ratio est, quòd jura solùm exigant, ut reus personaliter adeat Papam, ergo si hoc non possit, ad aliud à jure non impositum minimè tenetur, & cùm ferè semper sit occasio scribendi Romam, saltem per Confessarium vel Parochum, casus Papales vix unquam fierent Episcopales, quod est contra communem.

24. 3. Certum est, Prælatos regulares non posse absolvere sæculares ab hæresi etiam occultâ, quia Alexand. VII. damnavit hanc 4. propositionem: *Prælati regulares possunt in foro conscientie absolvere quoscunque sæculares ab hæresi occultâ & ab excommunicatione propter eam incurâ.* An verò possint absolvere suos, vel iis facultatem dare libros hæreticos legendi, est difficile definire, eò quòd privilegia, si quæ hac in parte habuerint, per Gregorium XV. sint revocata, quam revocationem innovavit Urban. VIII. 2. Aprilis 1631. La Croix à num. 389. adducit multa pro & contra, & nihil audet definire, quamvis testetur multos & viros doctos & sapientes à suis Provincialibus, & Generalibus variorum Ordinum ejusmodi licentiam sine scrupulo petere & impetrare; dicendum igitur videtur cum Schmaltzgr. & multis, quos ipse citat & sequitur num. 208. quod Superiores Regularium; vi privilegiorum antiquorum, suos non possint ab hæresi absolvere, aut suis dare licentiam legendi aut retinendi libros hæreticos, sed solent Ordines Religiosi post supradictas revocationes Romæ petere & impetrare, saltem ad tempus, nova

nova privilegia absolvendi suos, & dandi suis licentiam legendi libros prohibitos, ut testatur *Engel supra n. 12. & Henno de pœnit. d. 9. q. 1.* dicit Regulares in Belgio suos apostatas per seipfos absolvere etiam ab hæresi externâ; eamque praxin etiam in Germaniâ vigere dixi sup.

4. Expurgatio librorum prohibitorum secundæ classis (nam Libri hæretici primæ classis expurgari non permittuntur) in Germaniâ, ubi index quodam secundam classem in tali rigore non est receptus, fieri potest per quemlibet hominem doctum, quamvis utique melius foret, si fieret Authoritate Episcopi vel Superioris. *Laym. l. c.*

QUÆR. VII. Quid circa reservata per Bullam 26. Cœnæ?

R. 1. Cum de hac Bullâ frequentior per decursum facta fuerit mentio, præsertim *cas. 99. q. 5.* sintque Censuræ in illa contentæ inter reservatas ferè celeberrimæ, Casus per illam reservados hic breviter subjungere non abs re esse fuit visum. Dicitur autem Bulla Cœnæ, quia singulis annis feriâ quintâ Cœnæ Domini publicari solet & renovari. Ejus exemplar tum in Ritualibus Diœcesanis, tum etiam in Bullario Romano, atque aliis Libris & Authoribus præsertim apud *La Croix l. 6. p. 2. n. 2054.* reperitur, estque Bulla satis longa. Casus verò & Excommunicationes in illâ reservatæ sunt sequentes:

1mo Excommunicantur hæretici, apostatæ à fide, receptores, fautores & defensores hæreticorum, legentes eorum libros de Religione tractantes, imprimentes, defendentes, & schismatici. De hac excommunicatione & quis ab ea absolvere possit, jam satis dictum est *sup. q. 3. & seq.*

2^{dò}

2dò Appellantes à sententiis & mandatis summi Pontificis ad futurum Concilium generale, si appeller Universitas, Capitulum vel Collegium, sunt ipso facto interdicta.

3tò Piratæ, seu latrunculi maritimi discurrentes per mare pontificium, eorumque fautores &c.

4tò Rapiætes bona naufragantium Christianorum ubivis terrarum, sub quocunque prætextu, etiam quod in littore inventa forent.

5tò Imponentes nova pelagia, gabellas & tributa, præter habentes authoritatem ad hoc, ut sunt Imperatores, Reges & Principes absoluti Domini in terris suis.

6tò Falsificantes Litteras Apostolicas.

7mò Deferentes arma, & alia usui Bellico idonea (quibus fideles sint impugnandi) ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, vel etiam Hæreticos expressè & nominatim à Sede Apostolica declaratos.

8vò Impedientes eos, qui victualia, aut alia necessaria Romam vehunt.

9nò Afficientes injuriis eos, qui accedunt ad Sedem Apostolicam, in Curiâ morantes, & inde redeunt.

10mò Vexantes sive injuriosè tractantes Romipetas, id est, eos, qui devotionis causa Romam petunt.

11mò Hostiles aggressores Cardinalium, Patriarcharum, Archi- & Episcoporum, S. Sedis Legatorum & Nuntiorum, aliorumque Ecclesiæ Prælatorum; & eorum fautores.

12mò Qui vexant & molestant pro causis suis Romanam Curiam accedentes, vel etiam horum Agentes, Advocatos, Procuratores &c.

13to Appellantes à gravamine, vel futurâ executione litterarum Apostolicarum ad Laicam potestatem.

14to Officiales & alii, qui causas Ecclesiasticas avocant à iudicibus Ecclesiasticis, aut eos has decidere impediunt.

15to Iudices sæculares, qui personas Ecclesiasticas ad sua tribunalia trahunt.

16to Impedientes sive indirectè sive directè Prælatos Ecclesiasticos, ne jurisdictione suâ Ecclesiasticâ juxta præscriptum Canonum & Tridentini utantur. Item iudices, qui sic impediens, & ad se recurrentibus deferunt.

17mo Usurpatores jurisdictionis, fructuum, & reddituum Ecclesiarum, eòsque sequestrantes.

18vo Imponentes decimas vel alia onera personis & bonis Ecclesiasticis, horùmque fautores.

19no Iudices sæculares, eorùmque adjutores & executores, in causis criminalibus seu capitalibus Clericorum sese interponentes.

20mo Denique invadentes, occupantes, destruentes & detinentes bona & terras Ecclesiæ Romanæ, & supremam jurisdictionem in illis usurpantes. Circa has Censuras.

R. 2. Notanda esse sequentia:

1. Quod sint specialissimè reservatæ; idèdque nullus quantumcunque privilegiatus sive Episcopus, sive regularis, nisi speciali privilegio munitus, ab illis absolvere possit, solo mortis articulo excepto, ut constat *ex supra dictis*.

2. Quòd nulla contra hanc Bullam valeat consuetudo vel prætextus, idque eò magis, cum annuatim publicetur, & quasi de novo feratur. Quamvis tamen sint nonnulli, qui dicant hanc Bullam in multis Germaniæ Provinciis, ob defectum

atum

ctum promulgationis in illis factæ, non esse usæ receptam, ideòque nec obligare. Vide dicta hic supra n. 17.

3. Quod absque legitima autoritate vel potestate à Censuris hujus Bullæ absolvens ipso facto incurrat excommunicationem; nam Pontifex circa finem citatæ Bullæ Cœnæ addit: *Quod si forte aliqui contra tenorem presentium, talibus excommunicatione vel anathemate laqueatis, vel eorum alicui, absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus.* Circa quæ verba rectè notat Navarr. apud Reiffenst. hic dist. 2. n. 57. & alii, quod hæc excommunicatio, ejusque absolutio non sit reservata Papæ; cum talis reservatio ex littera non pateat. Deinde quod hanc excommunicationem non incurrat, ille Confessarius, qui oblivione, incogitantia, vel ignorantia non affectatà absolvit: quia dicta Excommunicatio fertur solum in eos, qui absolutionis beneficium impendere de facto (de jure enim talis absolutio non tenet ob defectum jurisdictionis, cum obstet reservatio) præsumpserint, hoc est scienter ac deliberatè, non obstante isthac Constitutione attentaverint. Vide dicta cas. 113.

num. 9.

